

Processtöd för att planera Nära vårds lokalförsörjning Underlag för dialog och workshops

Frågor och svar

Varför workshops på temat Nära vårds lokalförsörjning?

För att samla personer över ansvarsområden och organisationsgränser och bjuda in till samtal om hur lokalförsörjnings- och fastighetsperspektiven ska inkluderas i omställningen till Nära vård.

Syftet är att hitta arbetssätt som lyfter frågorna i rätt tid och omfattning och på rätt nivå i berörda organisationer. Målet är att bidra till effektivt genomförande av omställningen till Nära vård.

Vilka typer av deltagare riktar sig workshoparna till?

De riktar sig till både representanter från verksamhetssidan och från fastighetssidan. Det finns olika områden som var och ett kan utgöra tema för workshop med berörda personer i regional och kommunal organisation.

Är processtödet för samverkan mellan regionen och kommunerna?

Nej, men det går att använda både inom den egna organisationen eller mellan region och kommun.

Till vem riktar sig detta processtöd?

Processtödet består av ett underlagsmaterial för workshops och riktar sig till dig som ska planera och genomföra samtal eller workshops på temat Nära vårds lokalförsörjning.

Hur ska processtödet användas?

Materialet är ett underlag som kan användas som inspiration och grund när du planerar en workshop. Det är fritt att anpassa, ändra och lägga till delar för att det ska passa för din organisation och målgrupp.

Hur hänger processtödet ihop med "Nära vårds lokalförsörjning" vägledande text?

Det är en vägledande skrift som belyser Nära Vårds lokalförsörjning ur ett antal perspektiv. Den kan användas som inläsningsmaterial för både workshopledare och deltagare.

Vad ska man tänka på när man planerar en workshop?

- Sätt ett mål med workshopen
- Bjud in deltagare i god tid
- Informera om agendan och eventuella förberedelser
- Under workshoppen var tydlig med frågeställning och eventuella uppgifter till deltagarna
- Dokumentera resultatet
- Återkoppla till deltagarna vad som blir nästa steg

Fem temaområden

Här presenteras fem temaområden som är relevanta att beakta i planeringen av Nära vårds lokalförsörjning.

För varje område presenteras ett antal punkter att diskutera utifrån och arbeta vidare med.

Teman och diskussionspunkter är inte heltäckande utan ska ses som inspiration för att hitta arbetssätt som inkluderar lokalförsörjnings- och fastighetsfrågorna i omställningen till Nära vård.

- 1 Gör lokalförsörjning till en del av omställningen till Nära vård
- 2 a) Säkerställ former för samverkan och samarbete b) Säkerställ former för beslutsfattande
- 3 Säkerställ en strategisk inriktning för hantering av lokal- och fastighetsfrågor
- 4 Identifiera möjliga lokallösningar lokalt
- 5 Genomför hållbara lokalåtgärder

1. Gör lokalförsörjning till en del av omställningen till Nära vård

Syfte



Lyfta frågan om Nära vårds lokalförsörjning på högsta ledningsnivå och skapa en grund för fortsatt arbete ut i organisationen/organisationerna.

Medverkar



Högsta ledningsnivå (ex regiondirektör, regionledning, kommundirektör, kommunledning)



Förslag på innehåll i workshop

- Gemensam definition och bild av begreppet Nära vård och en politisk förankring
- Inkludera dialogen om lokaler i utvecklingsarbetet för Nära vård
- Inkludera en strategisk inriktning för hur lokal- och fastighetsfrågor ska hanteras i en Gemensam plan¹ eller motsvarande
- Planera för politisk förankring av strategiska lokal- och fastighetsfrågor

Fördjupad beskrivning av innehåll i temaområde 1

Gemensam definition och bild av begreppet Nära vård och en politisk förankring

Varför? Viktigt utgångspunkt för det fortsatta arbetet

Önskat utfall: Samsyn inom och utom organisationen om vad som ska göras, hur det ska göras och hur samverkan ska initieras. Viktigt att det finns en samsyn och ett samspel mellan politiken och tjänstesidan.

Inkludera dialogen om lokaler i utvecklingsarbetet för Nära vård

Varför? För att säkerställa att lokalfrågorna kommer upp på agendan i rätt tid

Önskat utfall: Säkerställ en kontinuitet i lokalfrågorna, gärna med utgångspunkt från befintliga forum och processer

Inkludera en strategisk inriktning för hur lokal- och fastighetsfrågor ska hanteras i en Gemensam plan¹ eller motsvarande

Varför? Alla regioner ska ha en plan för Nära vård arbetet. SKR föreslår att regionen tillsammans med kommunerna tar fram en Gemensam plan för primärvården. Där bör en övergripande strategisk inriktning för hur lokalfrågorna ska hanteras ingå.

Önskat utfall: Samla strategiska ställningstaganden avseende Nära vård på ett ställe.

Planera för politisk förankring av strategiska lokal- och fastighetsfrågor

Varför? Beslut i lokal- och fastighetsfrågor bereds och beslutas vanligtvis i de politiska leden i högre grad än verksamhetsfrågor.

Önskat utfall: Underlätta för en smidig lokalförsörjning och på förhand ha en idé om när och hur politiska frågor bör beredas

¹ <https://skr.se/skr/halsasjukvard/utvecklingavverksamhet/naravard/gemensamplanprimarvard.69557.html>

2a. Säkerställ former för samverkan och samarbete

Syfte



Hitta olika forum för att prata Nära vårds lokalförsörjning på olika nivåer inom regionen och gentemot kommunen/kommunerna.

Medverkar



Ansvariga på makronivå, chefer med övergripande ansvar (ex. chef för regionens primärvård, folktandvård, sjukhusvård, etc, vård/omsorgschefer i kommun, ansvariga chefer för lokalförsörjning i region och kommun).



Förslag på innehåll i workshop

- Identifiera om det finns områden där regionen tidigare arbetat utifrån liknande principer och förutsättningar (ex integrerad vård, närsjukhus). Lyft fram goda exempel.
- Identifiera och ta inspiration från eldsjälar som arbetat proaktivt och har taktpinnen för utveckling och samverkan.
- Hitta former för samverkan och samordning inom organisationen och med andra.

Fördjupad beskrivning av innehåll i temaområde 2a

Identifiera om det finns områden där regionen tidigare arbetat utifrån liknande principer och förutsättningar (ex integrerad vård, närsjukhus). Lyft fram goda exempel.

Varför? Det kan vara enklare att fortsätta ett samarbete som redan finns än att starta från början. Lika så att börja med det lilla.

Önskat utfall: Samla erfarenheter som underlag för att bedöma när och hur det är relevant att bygga vidare på samverkan och samarbete dels inom regionen och dels gentemot kommunerna.

Identifiera och ta inspiration från eldsjälar som arbetat proaktivt och har taktpinnen för utveckling och samverkan.

Varför? Lokala goda exempel kan vara ett sätt att främja arbetet och göra det mer intressant för fler att bidra.

Önskat utfall: Samma som ovan.

Hitta former för samverkan och samordning inom organisationen och med andra

Varför? För att säkerställa att lokalfrågorna kommer på agendan i rätt tid och på rätt ställe måste de adresseras till rätt forum. I vissa fall kan det vara möjligt att utgå från befintliga forum och i andra är det nödvändigt att skapa nya.

Önskat utfall: Säkerställa arbetssätt som lyfter fastighets- och lokalfrågorna i rätt tid och omfattning och på rätt nivå i berörda organisationer. Målet är att bidra till effektivt genomförande av omställningen till Nära vård. Identifiera parhästar på rätt nivåer i organisationen.

Mer stöd för att kartlägga lokala förutsättningar finns på SKRs hemsida.

<https://skr.se/skr/tjanster/specialtjanster/gemensamplanforprimarvard/femstegmotengemensamplan/kartlaggforutsattningarna.69732.html>

2b. Säkerställ former för beslutsfattande

Syfte



Hitta former för hur lokal- och fastighetsrelaterade frågor ska hanteras. Konkretiseras genom ex. övergripande processer och rutiner.

Medverkar



Ansvariga på makronivå, chefer med övergripande ansvar (ex. chef för regionens primärvård, folktandvård, sjukhusvård, vård/omsorgschefer i kommun, ansvariga chefer för lokalförsörjning, ekonomichefer i region och kommun).



Förslag på innehåll i workshop

- Identifiera vilka roller och funktioner som behöver vara med i beslutsprocessen.
- Säkerställa vilka principer som ska gälla för investering, ägande, förhyrning och hyressättning av lokaler.
- Identifiera om ordinarie investeringsprocess behöver anpassas.
- Finns olika principer för hyressättning och tilldelning av ram som ger motstridiga incitament mellan verksamheter / hyresgäster i samma lokaler?

Fördjupad beskrivning av innehåll i temaområde 2b

Identifiera vilka roller och funktioner som behöver vara med i beslutsprocessen.

Varför? För att kunna beskriva hur hanteringen ska gå till är en viktig utgångspunkt vilka roller och funktioner som berörs. Kan vara i både tjänstemannaorganisationen och på politisk nivå.

Önskat utfall: Säkerställa processer och rutiner för beslutsfattande.

Säkerställa vilka principer som ska gälla för investering, ägande, förhyrning och hyressättning av lokaler.

Varför? Skapar en gemensam bild över principiella frågor.

Önskat utfall: Underlätta processen längre fram och undvika hantering av samma frågor flera gånger.

Identifiera om ordinarie investeringsprocess behöver anpassas.

Varför? För att kunna fatta beslut om investeringar är det bra att ha en bild över om antingen regionen och/eller kommunens investeringsprocess behöver anpassas och i så fall hur.

Önskat utfall: Underlätta för beslut om investeringar.

Finns olika principer för hyressättning och tilldelning av ram som ger motstridiga incitament mellan verksamheter / hyresgäster i samma lokaler?

Varför? Olika verksamheter inom samma organisation eller mellan olika organisationer kan få ersättning och betala hyra under olika förutsättningar. Det kan påverka möjligheten att tillämpa olika principer etc.

Önskat utfall: Underlätta en gemensam process och likvärdiga förutsättningar.

Mer stöd för att arbeta med planering av Nära vård och struktur för utbud finns på SKRs hemsida. <https://skr.se>

3. Säkerställ en strategisk inriktning för hantering av lokal- och fastighetsfrågor

Syfte



Hitta strategier för hantering av fastighets- och lokalfrågor med utgångspunkt i lokala förutsättningar som befolkningsstruktur, geografisk yta och ekonomi.

Medverkar



Ansvariga på makronivå, chefer med övergripande ansvar (ex. chef för regionens primärvård, vård/omsorgschefer i kommun, ansvariga chefer för lokalförsörjning i region och kommun).



Förslag på innehåll i workshop

- Utifrån struktur för utbud – peka ut när ökad samverkan är önskvärt sett till:
 - Verksamhet och utbud
 - Lokalisering och geografiskt läge
 - Kapacitet och funktioner
- Ha ett utbyte av övergripande tankar och strategier för lokalförsörjning och annan utveckling.

Fördjupad beskrivning av innehåll i temaområde 3

Utifrån struktur för utbud – peka ut när ökad samverkan är önskvärt sett till:

***Verksamhet och utbud *Lokalisering och geografiskt läge *Kapacitet och funktioner**

Varför? Strategier för vårdutbud ska ligga till grund för utveckling av lokaler. Struktur för utbud hanteras inte inom ramen för detta processtöd.

Önskat utfall: Säkerställa ledningens styrning och medskick till de som ska arbeta för att hitta och verkställa hållbara lokaler.

Ha ett utbyte av övergripande tankar och strategier för lokalförsörjning och annan utveckling.

Varför? För att öka kännedomen om vad som planeras inom regionen och även runt om i kommunerna.

Önskat utfall: Tidigt identifiera gemensamma beröringspunkter och göra gemensamma ställningstaganden när det bedöms vara relevant.

Mer stöd för att arbeta med planering av Nära vård och struktur för utbud finns på SKRs hemsida. <https://skr.se>

4. Identifiera möjliga lokallösningar lokalt

Syfte



Identifiera och värdera olika lokallösningar för att tillgodose ett behov.

Medverkar



Ansvariga på mesonivå, verksamhetschefer med etablerings- och genomförandeansvar (ex. verksamhetschefer inom regionen/privata utförare, kommunerna med "taktiskt" stöd ex strateger eller motsvarande).



Förslag på innehåll i workshop

- Identifiera möjliga lokallösningar som är lämpliga sett till lokala förutsättningar, befolkningsstruktur, geografiskt område och ekonomi.
- Fundera över befintlig bestånds kapacitet och möjligheter.
- Identifiera var det finns gynnsamma förutsättningar att genomföra förändringsåtgärder
- Sammanställ handlingsalternativ och konsekvenser sett till nyttoeffekter, verksamhet, ekonomi och miljö.

Fördjupad beskrivning av innehåll i temaområde 4

Identifiera möjliga lokallösningar som är lämpliga sett till lokala förutsättningar, befolkningsstruktur, geografiskt område och ekonomi.

Varför? Börja med att tänka brett för att samla in möjliga handlingsalternativ att utreda vidare.

Önskat utfall: Ha ett antal alternativ som kan värderas och matchas mot lokala behov och förutsättningar

Fundera över befintlig bestånds kapacitet och möjligheter.

Varför? Det befintliga beståndet är en naturlig utgångspunkt då det redan finns på plats. Ur ett hållbarhetsperspektiv bör det befintliga prioriteras när så är lämplig.

Önskat utfall: God kännedom om befintliga bestånd och vilka möjligheter som finns att växa och förändra.

Identifiera var det finns gynnsamma förutsättningar att genomföra förändringsåtgärder

Varför? Generellt inom omställningen till Nära vård finns tipsa om att börja där det är enkelt eller finns minst motstånd, så även för lokal- och fastighetsfrågor för att prova sig fram utan för stora insatser. VAD ska vi testa? Samverkan i lokal- och fastighetsfrågor – på olika sätt.

Önskat utfall: Hitta pilotprojekt för att bygga på den egna kunskapsbanken.

Sammanställ handlingsalternativ och konsekvenser sett till exempelvis nyttoeffekter, verksamhet, ekonomi och miljö.

Varför? För att hantera alla handlingsalternativ på ett likvärdigt sätt och erhålla beslutsunderlag.

Önskat utfall: Att beslut om lokalåtgärder fattas på jämförbara beslutsunderlag.

5. Genomför hållbara lokalåtgärder

Syfte



Utgå från strategisk inriktning och möjliga lösningar för nära vårds lokalförsörjning och tillämpa i ordinarie projektprocess.

Medverkar



Ansvariga på makronivå, verksamhetsnära chefer och professionsgrupper med verkställande och löpande driftansvar och representanter från fastighet som lokalstrateg, förvaltare och projektledare.



Förslag på innehåll i workshop

- Hur får vi med rätt personer i projektet, i rätt tid?
- Vad behöver olika professioner bidra med kunskap om?
- Hur kan vi på bästa sätt integrera vård- och fastighetsperspektiv när det kommer till att beställa nya lokaler?
- Vilka hinder och praktiska problem kan vi se när det kommer till samnyttjande av lokaler och hur kan vi möta dem?

Fördjupad beskrivning av innehåll i temaområde 5

Hur får vi med rätt personer i projektet, i rätt tid?

Varför? Börja med att tänka brett vilka som behöver vara med sett till kompetens, tid och beslutsmandat. Inkludera dem i projektprocessen.

Önskat utfall: Ha en väl förankrad projektorganisation som har rätt mandat.

Vad behöver olika professioner bidra med kunskap om?

Varför? Ha en projektorganisation där det är tydligt vad som förväntas av de medverkande och när.

Önskat utfall: Att kunskap ska tas tillvara på rätt sätt-

Hur kan vi på bästa sätt integrera vård- och fastighetsperspektiv när det kommer till att beställa nya lokaler?

Varför? När krav ska ställas på nya lokaler är det viktigt att veta varför kraven ställs och vilka konsekvenser det innebär. Kanske kan vissa krav justeras för att ge bättre effekt på helheten.

Önskat utfall: Sätta genomtänkta krav på nya lokaler.

Vilka hinder och praktiska problem kan vi se när det kommer till samnyttjande av lokaler och hur kan vi möta dem?

Varför? För att inte få negativa överraskningar vid inflyttning är det bra att på förhand arbeta för att minimera hinder.

Önskat utfall: Att verksamheten ska få en smidig övergång till nya lokaler.